

Súd: Okresný súd Prešov
Spisová značka: 16Csp/57/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8119204359
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 02. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Michal Drimák
ECLI: ECLI:SK:OSPO:2020:8119204359.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Prešov sudcom JUDr. Michalom Drimákom, PhD. v právnej veci žalobcu: Q. Z., H.. XX.X.XXXX, C. Ď. XX, XXX XX S.Š., zastúpený JUDr. Igor Šafranko, advokát, so sídlom ul. Sov. hrdinov 163/66, 089 01 Svidník proti žalovanému: Home Credit Slovakia, a. s., so sídlom Teplická 7434/147, 921 22 Piešťany, IČO: 36 234 176, zastúpený Advokátskou kanceláriou GOLIAŠOVÁ GABRIELA s.r.o, Teplická 7434/147, 921 22 Piešťany, o primerané finančné zadosťučinenie 449,55 eur s takto

rozhodol:

I. Žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi 200 eur, všetko v lehote 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

II. Žalobca má voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%, o výške ktorých bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.

odôvodnenie:

1. Žalobca sa žalobou doručenou súdu dňa 5.3.2019 domáhal od žalovaného zaplataenia primeraného finančného zadosťučinenia vo výške 449,55 eur. Žalobu odôvodnil tým, že v konaní vedenom na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 8 C 210/2016 rozsudkom zo dňa 13.4.2018 v spojení s opravným uznesením tunajšieho súdu sp. zn. 8 C 210/2016 z 24.5.2018 bol úspešný v konaní o určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky. Ako spotrebiteľ si uplatnil satisfakciu za porušenie spotrebiteľských práv, proti čomu sa musel brániť podaním pôvodnej žaloby. Primerané zadosťučinenie má naplniť požiadavku účinného, sankčného, odradzujúceho prostriedku ochrany, aby sa dodávateľ už nedopúšťal recidívy, ale má mať aj funkciu relutárnu. Primerané zadosťučinenie požadoval vo výške 449,55 eur, o ktoré sa chcel žalovaný na jeho úkor obohatiť. Žiadal priznať aj náhradu trov konania.

2. Žalovaný so žalobou nesúhlasil. Vyslovil názor o absencii dôvodu a výšky zadosťučinenia. Uviedol, že neexistuje žiaden dôvod na priznanie žalovanej sumy s tým, že žalobca neodôvodnil vznesený nárok, pričom je potrebné prihliadať aj na závažnosť ujmy. Dôvodil, že priznanie finančných prostriedkov prichádza do úvahy len v tých prípadoch, keď porušenie práva nie je možné napraviť inak. Namietal zneužívanie inštitútu primeraného zadosťučinenia. Pôvodné rozhodnutie nepovažoval za úspešné uplatnenie porušenia práv spotrebiteľa. Inštitút primeraného zadosťučinenia by nemal slúžiť na duplicitné uplatnenie práva. Navrhol žalobu zamietnuť.

3. Podľa § 297 písm. b) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len Cs.p.) súd na prejednanie sporu nariadi pojednávanie. Pojednávanie nie je potrebné nariadiť, ak ide iba o otázku jednoduchého právneho posúdenia veci, skutkové tvrdenia strán nie sú sporné a hodnota sporu bez príslušenstva neprevyšuje 1 000 eur.

4. Podľa § 219 ods. 3 C.s.p. vo veciach, v ktorých súd rozhoduje rozsudkom bez nariadenia pojednávania, oznámi miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku na úradnej tabuli súdu a na webovej stránke príslušného súdu v lehote najmenej päť dní pred jeho vyhlásením. Ak o to strana požiada, súd jej oznámi miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku aj elektronickými prostriedkami.

5. Súd vo veci vykonal dokazovanie všetkými dôkaznými prostriedkami, ktoré súdu predložili alebo označili účastníci konania. Dokazovanie vykonal žalobou, rozhodnutiami všeobecných súdov označených stranami, vyjadrením žalovaného, ako aj ďalším spisovým materiálom.

6. Dňa 3.9.2019 vyhlásil rozsudok č. k. 16 Csp 57/2019-31, ktorým zaviazal žalovaného zaplatiť žalobkyni 200 eur v lehote 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku a v prevyšujúcej časti žalobu zamietol. Vyslovil, že žalobkyňa má voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

7. Proti tomuto rozsudku voči výroku, ktorým bolo žalobe čiastočne vyhovené a v súvisiacom výroku o trovách konania, v zákonnej lehote podal odvolanie žalovaný a navrhol rozsudok v napadnutom rozsahu zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, alternatívne rozsudok zmeniť a žalobu zamietnuť a priznať žalovanému náhradu trov konania. Namietal, že žalobkyňa v žalobe neuviedla, akým spôsobom mal žalovaný jej práva alebo povinnosti ako spotrebiteľa poškodiť. Obmedzila sa len na konštatovanie, že uzatvorená úverová zmluva nemá náležitosti podľa § 4 ods. 2 zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch, čo nemožno považovať za porušenie práv a povinností, ktoré by mali za následok poškodenie spotrebiteľa. Iná ujma žalobkyni nevznikla, žalobkyňa ju v žalobe neuviedla, ani inak nešpecifikovala. Žalobkyňa sa k odvolaniu žalovaného nevyjadřila.

8. Krajský súd v Prešove ako súd odvolací uznesením č. k. 1 Co 73/2019-46 zrušil rozsudok vo výroku, ktorým bolo žalobe čiastočne vyhovené a vo výroku o trovách konania a v rozsahu zrušenia vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. V dôvodoch svojho rozhodnutia uviedol, že z rozhodnutia súdu prvej inštancie nie je zrejmé, či a aké práva žalobkyne ako spotrebiteľky boli porušené. Okresný súd v tejto časti odôvodnil svoje rozhodnutie nedostatočne, keď sa zaoberal iba dôsledkami porušenia spotrebiteľského práva (nezákonné preplatenie pôžičky, strata finančných prostriedkov), pričom neurobil žiadny skutkový ani právny záver o tom, či a aké práva žalobkyne ako spotrebiteľky boli porušené, resp. aké povinnosti porušil žalovaný. Uložil súdu prvej inštancie vyzvať právneho zástupcu žalobkyne na jednoznačné uvedenie práva, k porušeniu ktorého došlo a zaoberať sa týmto tvrdeným porušením. V novom rozhodnutí vo veci okresný súd jasne a zrozumiteľne uvedie, či a ktoré práva žalobkyne ako spotrebiteľky boli porušené postupom žalovaného.

9. Po vrátení veci súd prvej inštancie súc viazaný právnym názorom a pokynom odvolacieho súdu vyzval právneho zástupcu žalobcu na jednoznačné uvedenie práva, k porušeniu ktorého na strane spotrebiteľa došlo, pričom zistil tento skutkový stav:

10. Rozsudkom Okresného súdu Prešov sp. zn. 8 C 210/2016 zo dňa 13.4.2018 v spojení s opravným uznesením tunajšieho súdu sp. zn. 8 C 210/2016 z 24.5.2018 v právnej veci žalobcu Z. Q., H.. XX.X.XXXX proti žalovanému Home Credit Slovakia, a. s. súd rozhodol, že žalovaný je povinný vydať žalobcovi bezdôvodné obohatenia vo výške 449,55 eur, určil neprijateľnosť tam uvedenej zmluvnej podmienky a žalobcovi zároveň priznal oproti žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

11. Opravným uznesením sp. zn. 8 C 210/2016 zo dňa 24.5.2018 bolo opravené záhlavie vyššie uvedeného rozsudku tunajšieho súdu.

12. V písomnom podaní zo dňa 18.2.2020 na výzvu súdu právny zástupca žalobcu uviedol, že zo zákona vyplýva, že samotným rozsudkom v pôvodnom (základnom konaní o vydanie bezdôvodného obohatenia) konaní a jeho odôvodnením je definované po stránke kvalitatívnej aj kvantitatívnej porušenie spotrebiteľského práva. Dôvodil, že rozsudok sp. zn. 8 C 210/2016 zo dňa 13.4.2018 v základnom konaní je hmotnoprávnou podmienkou nároku na primerané finančné zadosťučinenie, pričom táto podmienka je záväzná. Uzavrel, že z porušenia práva zo základného konania je vždy potrebné vychádzať, pričom zákon ani iný postup neumožňuje. Zároveň poukázal na masívnu rozhodovaciu činnosť všeobecných súdov týkajúcu sa problematiky priznania primeraného finančného zadosťučinenia, ktorá svedčí jeho argumentácii s tým, že si je vedomý aj výnimočne iných rozhodnutí.

13. Na základe zisteného skutkového stavu súd prvej inštancie právne uzatvára:

14. Je nepochybné, že vyššie uvedená úverová zmluva uzavretá medzi účastníkmi konania je spotrebiteľskou zmluvou s poukazom na § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“).

15. Podľa § 3 ods. 3 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa, každý spotrebiteľ má právo na ochranu pred neprijateľnými podmienkami v spotrebiteľských zmluvách.

16. Podľa § 3 ods. 5 posledná veta zákona č. 250/2007 Z. z. osoba, ktorá na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi, má právo na primerané finančné zadosťučinenie od toho, koho porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi je spôsobilé prívodiť spotrebiteľovi ujmu.

17. Podľa § 52 ods. 1 OZ spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom.

18. Podľa § 52 ods. 2 OZ ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, použijú sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia, sú neplatné.

19. Podľa § 52 ods. 3 OZ dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti.

20. Podľa § 52 ods. 4 OZ spotrebiteľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti.

21. Podľa § 53 ods. 1 OZ spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len "neprijateľná podmienka"). To neplatí, ak ide o predmet plnenia, cenu plnenia alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané.

22. Podľa § 53 ods. 2 OZ za individuálne dojednané zmluvné ustanovenia sa nepovažujú také, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy, ak nemohol ovplyvniť ich obsah.

23. Podľa § 53 ods. 3 OZ ak dodávateľ nepreukáže opak, zmluvné ustanovenia dohodnuté medzi dodávateľom a spotrebiteľom sa nepovažujú za individuálne dojednané.

24. Podľa § 53 ods. 5 OZ neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné.

25. Vo vzťahu k vyššie citovanému ustanoveniu zákona č. 250/2007 Z. z. možno uviesť, že ide o ustanovenie s tzv. relatívne neurčitou hypotézou, ktorá neustanovuje žiadne kritéria na vymedzenie toho, čo predstavuje primerané finančné zadosťučinenie a ako treba určiť jeho výšku. Zároveň treba uviesť, že novšie znenie Zákona o ochrane spotrebiteľa dokonca ešte zmiernilo podmienky poskytnutia primeraného finančného zadosťučinenia, pretože toto sa v súčasnosti poskytuje aj bez toho, aby porušenie práva alebo povinnosti spotrebiteľa ustanovené Zákomom o ochrane spotrebiteľa alebo osobitným predpisom, bolo spôsobilé prívodiť ujmu spotrebiteľovi.

26. V prejednávanej príhode však možno konštatovať, že zo strany žalovaného došlo v tzv. základnom/pôvodnom konaní vedenom na tunajšom súde pod sp. zn. 8 C 210/2016 k takému porušeniu spotrebiteľského práva, ktoré bolo bez ďalšieho spôsobilé prívodiť ujmu spotrebiteľovi spočívajúcu v nezákonnom preplatení pôžičky a teda k strate finančných prostriedkov. Pri finančných službách je odopreté plnenie veriteľovi na základe jeho žaloby výlučne z dôvodu, že sa vyžaduje bez platného právneho dôvodu (nedostatok zmluvnej náležitosti) alebo ide o nekalú obchodnú prax, príp. neprijateľnú zmluvnú podmienku. Z uvedeného teda nepochybne vyplýva, že žalovaný zneužil svoje postavenie tým, že zmluva nemala podstatné náležitosti a do zmluvy zahrnul aj neprijateľnú zmluvnú

podmienku - zmluvnú pokutu bez reálneho plnenia. Žalovaný sa na základe zmluvy o úvere s takouto neprijateľnou zmluvnou podmienkou snažil od žalobcu získať financie bez protihodnoty.

27. Žalobca musel aktívne uplatňovať svoje práva podaním žaloby a súd v prejednávanej veci s prihliadnutím na vyššie uvedené dospieva k záveru, že výška nemajetkovej ujmy v prípadoch podľa § 3 ods. 5 zákona o ochrane spotrebiteľa môže, ale aj nemusí, zodpovedať výške finančnej ujmy, ktorá spotrebiteľovi hrozila.

28. Pri výklade § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z. treba akcentovať, že zákonodarca formuloval uvedené ustanovenie tak, že ak porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi je spôsobilé privodiť spotrebiteľovi ujmu (Bez toho, aby ujma nastala alebo čo len hrozila. Postačuje spôsobilosť porušenia práva alebo povinnosti viesť k ujme spotrebiteľa.), tak základ nároku na finančné zadosťučinenie je daný (arg. „má právo“). Ani analogicky nemožno aplikovať § 13 ods.2 Občianskeho zákonníka (Pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jeho vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.), keďže zákon č. 250/2007 Z. z. žiadnu postupnosť satisfakčných prostriedkov neustanovuje a rovnako neustanovuje, že k právu na finančné zadosťučinenie za porušenie spotrebiteľského práva spôsobom, ktorý môže privodiť ujmu spotrebiteľovi je potrebná určitá intenzita.

29. Spôsobom vyššie uvedeným určenú výšku peňažného zadosťučinenia v sume 200 eur súd považuje za primeranú a dodávateľ má jednoduchú možnosť jej plateniu, prípadne aj iným zodpovednostným následkom sa v iných úverových prípadoch vyhnúť, a to tým, že bude podnikáť v rámci pravidiel stanovených právnymi predpismi SR.

30. Súd prvej inštancie vzhľadom na to, že žalovaný si vo vzťahu k žalobkyni uplatňoval na základe absencie zmluvných podmienok, resp. ich neprijateľnosti bezdôvodne sumu 449,55 eur, ktorá bola žalobkyni právoplatne priznaná, vyvolal u nej stav právnej neistoty, ktorý mohla/musela riešiť podanou žalobou.

31. Súd prvej inštancie ďalej dôvodí, že aj bez stanovenia kritérií výšky primeraného finančného zadosťučinenia, treba vychádzať z toho, že toto má plniť jednak funkciu satisfakčnú, jednak (hoci aj minoritne) funkciu sankčnú tak, aby dostatočne odradilo dodávateľa od nekalého konania, ktorého sa dopustil voči úspešnému spotrebiteľovi a jednak podľa názoru súdu ho treba chápať aj ako odmenu za to, že sa spotrebiteľ pustil do sporu s nepochybne ekonomicky a právne silnejším dodávateľom a svojím úspechom priniesol benefit aj pre ostatných spotrebiteľov v tom, že možno predpokladať, že dodávateľ sa konania, ktorého sa dopustil voči nemu, už voči ďalším spotrebiteľom nedopustí, prípadne sa ho nedopustí v takej intenzite.

32. Je potrebné tiež akcentovať, že nemožno „ukracovať“ v tomto konaní žalobkyňu (v kontrakčnom procese dlžníčku) od možnosti domáhať sa primeraného finančného zadosťučinenia. Napokon bol to v tomto konaní žalovaný (v kontrakčnom procese veriteľ), kto porušil spotrebiteľského práva, preto musí znášať aj riziko žalobného efektu, všetko vo svetle toho faktu, že je to žalobca, kto je pri iniciácii sporu tzv. dominus litis. Úspešnosť žalobkyne v spore o vydanie bezdôvodného obohatenia nebola sporná, teda došlo k naplneniu hypotézy právnej normy viazanej na inštitút primeraného zadosťučinenia.

33. Súd preto považoval, ako je uvedené vyššie, za primeranú výšku finančného zadosťučinenia sumu 200 eur (v prevyšujúcej časti bola žaloba pred zrušením právoplatne zamietnutá), a to s ohľadom na intenzitu zásahu žalovaného do práva žalobkyne ako spotrebiteľa, ktoré nemusí byť v rovnakej numerickej vyjadrenej výške, ako ujma, ktorá hrozila. Súd preto priznal žalobkyni reflektujúcu zásadu primeranosti a spravodlivosti primerané zadosťučinenie za porušenie jej spotrebiteľských práv vo výške, ktorá predstavuje ani nie 50 % z už právoplatne priznaného bezdôvodného obohatenia v pôvodnom konaní.

34. Súd prvej inštancie akcentuje aj fakt, že účelom priznania primeraného finančného zadosťučinenia pri porušení práv nemá byť na jednej strane len odradenie dodávateľa od takýchto praktík, ale na druhej strane nemá byť ani nástrojom obohatenia sa pre druhú stranu sporu.

35. Nemožno preto opomenúť ani rozhodnutie Krajského súdu v Prešove 3Co/53/2016 zo dňa 4.10.2016, z ktorého odôvodnenia vyplýva, že minimálna výška primeraného finančného zadosťučinenia na to, aby bola odradzujúca pre dodávateľa by mala byť nad 50% sumy, o ktorú by chcel potenciálne dodávateľ spotrebiteľa pripraviť. V predmetnom konaní priznaná suma nepredstavuje ani vyššie uvedených 50 %, preto mal súd sumu 200 eur predstavujúcu primerané finančné zadosťučinenie za primeranú.

36. Napokon sa sú prvej inštancie v zmysle pokynu odvolacieho súdu zaoberal otázkou, aké konkrétne práva žalobcu boli porušené. Je potrebné zdôrazniť, že práva žalobkyne boli bezpochyby porušené, keďže o tom svedčí úspech v spore v základnom konaní, vo veci vydania bezdôvodného obohatenia a určenia neprijateľnej podmienky. Už toto základné konanie vytvára právny rámec pre uplatnenie si nároku na primerané finančné zadosťučinenie, keďže vychádza priamo zo znenia § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa. Je preto možné vyvodiť, že samotné úspešné uplatnenie porušenia práva vytvára rámcový právny základ pre uplatnenie si práva na primerané finančné zadosťučinenie, ktorého výška je už na posúdení súdu.

37. Na základe vyššie uvedeného súd rozhodol tak, ako je to uvedené vo výrokovej časti tohto rozsudku.

38. Podľa § 255 ods. 1 C.s.p., súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

39. Podľa § 255 ods. 2 C.s.p., ak mala strana vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.

40. O trovách konania bolo rozhodnuté podľa 255 ods. 1 CSP, podľa ktorého strane, ktorá mala vo veci plný úspech, súd prizná náhradu trov potrebných na účelné uplatňovanie alebo bránenie práva proti strane, ktorá vo veci úspech nemala. Žalobca bol v konaní plne úspešný, preto má žalobca voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %, o výške ktorých bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku. Pre výpočet trov právneho zastúpenia sa bude vychádzať z výšky priznanej sumy, pretože žalobca bol úspešný v základe nároku, ktorého výška záležala na posúdení súdu.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia cestou tunajšieho súdu na Krajský súd v Prešove.

Podľa § 363 CSP v odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Podľa § 364 CSP rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Ak nebude povinnosť uložená týmto rozsudkom po nadobudnutí jeho vykonateľnosti dobrovoľne splnená, je možné podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona.